

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

13.00.01 – PEDAGOGIKA NAZARIYASI. PEDAGOGIK
TA'LIMOTLAR TARIXI
ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchilar uchun
mutaxassislik fanlaridan kirish imtihoni

DASTURI

Namangan – 2024

Tuzuvchilar):

p.f.d., prof. O'.M.Asqarova

 p.f.n., dots. I.A.Raximov

p.f.n., prof. X.A.Raxmatova

PhD., dots. D.D.Inamov

Taqrizchilar:

 p.f.n., dots.M.I.Boltayeva

 p.f.n., dots. M.S.Nishanov

Dastur Namangan davlat universiteti Pedagogika nazariyasi va tarixi kafedrası
yig'ilishining 2024-yil _ _ _ _ _ daqi _ _ _ _ _ sonli yig'ilishida
muhokamadan o'tgan va tasdiqqa tavsiya etilgan.

Pedagogika kafedrası mudiri I.A.Raximov

Kelishildi:
Ilmiy tadqiqot va ilmiy pedagogik
kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i:

 O.N.Imomov

Kiritish

Ushbu dastur 13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktorantura kiruvchi talabgorlar uchun mo'ljallangan bo'lib, oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari talablari asosida tuzilgan.

Dasturda bakalavriatning 60110100–Pedagogika va psixologiya yo'nalishi va 70110102 – Pedagogika nazariyasi va tarixi (faoliyat va turlari bo'yicha) magistratura mutaxassisligi o'quv rejalarning mutaxassislik fanlari blokida qayd etilgan fanlarning o'quv dasturlari asosida talabgorlar e'tibor qaratisi zarur bo'lgan talablar berilgan. Shuningdek, ushbu fanlar doirasida asosiy tushunchalar, atamalar va fanining asosiy mazmunini jamlagan mavzular tartiblangan. Xususan, mazkur dastur ona tili o'qitish metodikasi, matematika o'qitish metodikasi, tabiiyshunoslik o'qitish metodikasi, texnologiya o'qitish metodikasi mutaxassisligi bo'yicha tayanch doktorantura kiruvchilar uchun mo'ljallangan, shuningdek, hozirgi zamon boshlang'ich ta'limini o'qitishning fundamental muammolariga va tipologik tadqiqotlari zamonaviy yo'nalishlarining dolzarb masalalariga qaratilgan ilmiy va amaliy ahamiyatga ega mavzular o'rin olgan.

Dasturning maqsadi va vazifalari:

13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktorantura institutiga kiruvchilar ushbu yo'nalishda ona tili o'qitish metodikasi, matematika o'qitish metodikasi, tabiiyshunoslik o'qitish metodikasi, texnologiya o'qitish metodikasining o'ziga xos jihatlari haqidagi bilimlar bilan tanishadilar.

13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktorantura kiruvchi talabgorlarning bilim darajasini sinovdan o'tkazish uchun asos sifatida olingan fanlar, ular mazmuni, umumiy savolnoma hamda baholash mezonlarini taqdim etishni ko'zda tutadi.

Asosiy qisim.

MUTAXASSISLIK FANLARI BO'YICHA TALABGORLAR BILMIGA QO'YILADIGAN TALABLAR UCHUN ASOS BO'LGAN FANLAR VA MAVZULAR

1. Innovatsion pedagogik faoliyatni tashkil etish

Magistrantlarda innovatsion-pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishga tayyorlash. Innovatsion jarayonlarning o'ziga xosliklarini aniqlashirish va tahlil etish; innovatsion faoliyat tuzilmasi va komponentlarini aniqlashirish; innovatsion-pedagogik faoliyatni tashkil etish bosqichlari va texnologiyalarini o'rganishdan iborat. Ta'lim tizimida olib borilgan innovatsion jarayonlar va tub o'zgarishlarning mazmun mohiyati serqirra bo'lib, uning har bir yo'nalishida o'nlab yangi ilmiy tadqiqot ishlari olib borildi. Bevosita ta'lim jarayonida innovatsion talablarni joriy etish mazmuni to'g'risida tasavvurlarga ega bo'lishi.

Ta'lim-tarbiyaning zamonaviy texnologiyalari, innovatsion shakl va metodlari, ta'lim –tarbiya jarayonini boshqarish va unga rahbarlik qilish, o'qish va bilish faoliyatini tashkil qilish yo'llari, pedagogik faoliyatni rejalashtirishni bilish va ulardan foydalanish olishi. Oliy ta'lim tizimini ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlari ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda, fan, ta'lim va ishlab chiqarishning mustahkam integratsiyasini ta'minlash asosida ta'lim sifatini yaxshilash, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash, ilmiy va innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

2. Pedagogik fikrlar taraqqiyoti

Magistrantlarda kelajakda pedagogika nazariyasi va tarixi ixtisosligi bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishini amalga oshiradigan mutaxassislar pedagogik fikrlar tarixini chuqur o'rganishlari har jihatdan maqsadga muvofiqdir. Chunki pedagogikaning nazariy-metodologik asoslari, pedagogik konsepsiyalarning paydo bo'lishi va rivojlanishini o'rganish magistrantlarning ilmiy-pedagogik salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Ushbu dastur milliy va jahon pedagogik manbalari, ularning davrlar bo'yicha o'rganilishi hamda yetakchi pedagogik g'oyalarni o'z ichiga qamrab olgan.

Pedagogik fikrlar tarixi fani nazariy-metodologik asosga ega bo'lib, bo'lajak mutaxassislarni ilmiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashda katta ahamiyatga ega. Pedagogik fikrlar tarixiga doir bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'lish magistrantlarga kelajakdagi ilmiy-pedagogik faoliyatlarini yo'lga qo'yishda muhim o'rin tutadi.

3. Pedagogikaning konseptual asoslari

Magistrantlarda "Pedagogikaning konseptual asoslari" kursi kadrlar tayyorlash milliy modeli va uning tarkibiy qismlari, pedagogika fanining shakllanishi va rivojlanishi, maqsad va vazifalari, predmeti, ilmiy-tadqiqot metodlari, shaxs rivojlanishi va unga ta'sir etuvchi omillar, yagona pedagogik jarayon va uning mohiyati, didaktika (ta'lim nazariyasi), ta'lim jarayoni qonuniyatlari va tamoyillari, ta'lim mazmuni, ta'lim metodlari va vositalari, ta'limni tashkil etish shakllari, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini baholash, tarbiya jarayoni mazmuni, mohiyati, qonuniyatlari, tamoyillari, tarbiyaning umumiy metodlari, tarbiya turlari mazmuni, mohiyati, maqsad va vazifalari, shakl, metod va vositalari, ta'lim muassasalarini boshqarish, korreksion pedagogika asoslarini o'z ichiga qamrab oladi.

4. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat

"Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat" fani shaxsning ma'naviy-axloqiy sifatlarini faol shakllantirib keyingi amaliy faoliyatida ta'lim jarayonini pedagogik texnologiya prinsiplariga mos ravishda pedagogik maqsadga muvofik tashkil etish va amalga oshirishni, o'qitishga texnologik yondashish asosida pedagogik faoliyatni rejalashtirishni va mashg'ulotning o'quv maqsadlarini qo'yib bilishni ta'minlaydi. Shuningdek, o'quv fanini o'rganishda kompyuteri,

informatsion va boshqa zamonaviy o'qitish texnologiyalari, pedagogik vaziyatlarni modelashirish, pedagogik mazmundagi amaliy (rolli) o'yinlar, o'quv - tadqiqotchilik va referat topshiriqlarni bajarish qo'llaniladi.

3. Pedagogik diagnostika va koreksiya

Pedagogik diagnostika va koreksiyaning predmeti va tartibi rivoji, o'quv-tarbiya jarayonida pedagogik diagnostika va koreksiyaning o'zi, pedagogik diagnostika va koreksiya metodlari tashkili, o'quvchi shaxsi rivojini tashxis etish va koreksiya qilish metodikasi kabi masalalarni o'z ichiga qamrab olgan. Bo'lajak o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik fanlarning nazariy asoslariga doir bilimlar bilan qurallantirish va pedagog kashining o'ziga xos xususiyatlari kabi muammolar ustida bosh qotirishga undaydi.

Talabgorlar uchun umumiy savollar

Innovatsion pedagogik faoliyatni tashkil etish fanidan savollar:

1. Innovatsion jarayonlar rivojining umumiy tendentsiyalari
2. "Ta'lim tizimining modernizatsiyasi" deganda nimani tushanasiz?
3. Kasbiy kompetentlik nima?
4. "Innovatsion pedagogika" terminini va unga xos bo'lgan tadqiqotlar
5. Kasbiy kompetentlik negizida qanday sifatlar aks etadi?
6. Individual rivojlanish dasturi nima?
7. O'qituvchi innovatsion faoliyatini tashkil etish, uni shakllanishi
8. Ijtimoiy kompetentlik deganda nimani tushunasiz?
9. Innovatsion salohiyat" tushunchasi
10. Ta'lim innovatsiyalari "innovatsion ta'lim"
11. Maxsus kompetentlik negizida qanday kompetentliklar ko'zga tashlanadi?
12. Pedagogik mulqot turlari:
13. Innovatsion faoliyat va innovatsion muhit
14. Pedagogik mulqot usullari
15. Pedagogik mahorat nima?
16. Novatsiya va Novator
17. Pedagogik mahorat nima?
18. "Pedagogik refleksiya" deganda nimani tushunasiz?
19. Innovatsion ta'lim maqsadlari
20. Kasbiy kompetentlik nima?
21. Pedagogik mahorat qanday muhim tarkibiy qismlardan iborat?
22. Novatsiya va innovatsiyalar o'zlasidagi asosiy farqlar
23. Pedagogik mahorat qanday muhim tarkibiy qismlardan iborat?
24. "Pedagogik relaksatsiya" deganda nimani tushunasiz?
25. Pedagogik innovatsion jarayon mohiyati
26. "Shaxsiy kompetentlik" tushunchasi siz uchun qanday ma'noni anglatadi?
27. "Pedagogik refleksiya" deganda nimani tushunasiz?

28. Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion jarayonlarni tashkil etishda o'ziga xos yondashuvlar

29. "Modernizatsiya" tushunchasi qanday ma'noni anglatadi?

30. Innovatsion salohiyat" tushunchasi

31. "Ta'lim tizimining modernizatsiyasi" deganda nimani tushunasiz?

32. "Pedagogik relaksatsiya" deganda nimani tushunasiz?

33. "Kreativlik" tushunchasi qanday ma'noni anglatadi?

34. Pedagoglarda innovatsion yondashuvni qaror topish qanday bosqichlardan iborat?

35. "Kompetentlik" tushunchasi qanday ma'noni anglatadi?

36. "Kreativlik" tushunchasi qanday ma'noni anglatadi?

37. Ta'lim innovatsiyalarini pedagogik jarayonga tatbiq etish qanday bosqichlarda kechadi?

38. Kasbiy kompetentlik nima?

39. Interfaol ta'lim tushunchasiga ta'rif bering?

40. Madaniyat, ijodkorlik va innovatsion faoliyatning o'zaro aloqadorligi.

Pedagogik fikrlar taraqqiyoti fanidan savollar:

1. Pedagogik fikrlarning ilk manbalari.
2. Eng qadimgi yozma manbalarda ta'lim-tarbiya masalalarining yoritilishi, xalq pedagogikasi.
3. O'rta asrlardagi pedagogik fikrlar (VII- XIV ASRLAR).
4. XIV- XVIII asrlardagi pedagogik fikrlar taraqqiyoti
5. Ahloqiy-pedagogik asarlar. baxshi-shoirilar, oqim-jonovlar ijodida ta'lim-tarbiya masalalari.
6. XIX- XX ASR boshlaridagi pedagogik fikrlar taraqqiyoti.
7. Pedagogik fikrlarning sho'ro davridagi rivoji.
8. O'zbekistonda 1917-1924 yillarda maktab va marifat. Abdulla Avloniyning hayoti va ijodiy faoliyati. Abdulla Avloniyning "Turkiy Guliston yohud axloq" asari.
9. Mustaqil O'zbekistonda pedagogik fikrlarning rivojlanish tarixi.
10. O'zbekistonda ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar.
11. Jahonda eng qadimgi davrlarda pedagogik g'oyalar.
12. Qadimgi Gretsiya va Rimda antik pedagogika.
13. O'rta asrlarda jahon pedagogik fikrlar taraqqiyoti.
14. Vizantiya davridagi pedagogik fikrlar. Hindistonda tarbiya va ta'lim haqidagi qarashlar.
15. Xitoyda tarbiya va ta'lim haqidagi qarashlar
16. Yangi zamon pedagogik ta'limotlar (XVII-XX asrlar).
17. Yangi davrda va Maorif davrida Yevropa, Shimoliy Amerikada pedagogik fikrlarning rivojlanishi.
18. Zamonaviy jahon ta'lim muhiti.
19. XXI asr jahon ta'lim tizimidagi global tendentsiyalar. Xalqaro loyihalar va ta'lim dasturlari
20. "Avesto"da ta'lim-tarbiyaga oid fikrlar.
21. "O'rta-Enisey yozma yodgorliklarida" ijtimoiy-pedagogik qarashlar.
22. Xalq pedagogikasi bilan ilmiy pedagogika tamoyillarining o'zaro aloqasi.

23. Hadislarning turbiyaviy imkoniyatlari.
24. Sharq Uyg'onish davri qomusiy olimlarining didaktik g'oyalari.
25. Sharq Uyg'onish davri qomusiy olimlarining ma'naviy-ahloqiy tarbiya haqidagi qarashlari.
26. Sharq Uyg'onish davri ma'rifatparvarlik yo'nalishidagi asarlarda komil inson g'oyasi.
27. Alisher Navoiyning komil inson konsepsiyasi.
28. Baxshi-shoirlar, oqim-jivolar ijodida ta'lim-tarbiya masalalari.
29. Jadid ma'rifatparvarlarining darsliklar yaratish konsepsiyasi.
30. Jadid ma'rifatparvarlarining ma'naviy-ahloqiy qarashlari.
31. Siddiq Rajabovning pedagogik fikrlar taraqqiyotiga qo'shgan hissasi.
32. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlarning pedagogik fikrlar rivojining asosiy yo'nalishlari
33. Qadimgi Sharqda tarbiya haqida fikrlar
34. Qadimgi Gretsiyada va Rimda antik pedagogika
35. O'rta asrlarda Vizantiya, Hindiston va Hitoyda tarbiya va ta'lim haqidagi qarashlar
36. Uyg'onish davrida Yevropada pedagogik g'oyalar
37. Yangi davrda va Maorif davrida Yevropa va shimoliy Amerikada pedagogik fikrlar
38. XIX asrning oxiri XX asrning boshlarida jahon pedagogikasida asosiy pedagogik oqimlar
39. XX asr jahon ta'lim tizimidagi global tendensiyalar va ta'lim modellari
40. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar rivojining asosiy yo'nalishlari
41. I.A. Karimov asarlarida yuksak ma'naviyatli shaxsni shakllantirish g'oyalari.
42. Qadimgi Sharqda tarbiya haqida fikrlar.
43. Qadimgi Gretsiya va Rimda antik pedagogika.
44. O'rta asrlarda Vizantiya, Hindiston va Xiyo'da tarbiya va ta'lim haqidagi qarashlar.
45. Uyg'onish davrida Yevropada pedagogik g'oyalar.
46. Yangi davrda va Maorif davrida Yevropada, Shimoliy Amerikada pedagogik fikrlar.
47. XIX asrning oxiri – XX asr boshlarida jahon pedagogikasida asosiy pedagogik oqimlar.
48. XX asr jahon ta'lim tizimidagi global tendensiyalar va ta'lim modellari.
49. XXI asrda jahonda ta'lim-tarbiya muammolari.
50. Yangi davrda va Maorif davrida Yevropa va shimoliy Amerikada pedagogik fikrlar

Pedagogikaning konseptual asoslari:

1. Pedagogik kasbining paydo bo'lishi va ranaq topishi. Sharq mutafakkirlari hamda G'arb pedagoglari tomonidan ilgari surilgan pedagogik kasbning ijtimoiy ahamiyatiga oid fikrlari.
2. Pedagogik mahoratini egallash yo'llari. Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali Ibn Sino va Alisher Navoiylarning o'qituvchi faoliyati, uni samarali tashkil etishga munosabatlari.
3. Yan Amos Komenskii, Hamza Hakimzoda Nivoziy, Abdulla Avloniy, Abduqodir SHakuriy va Mahmudxo'ja Behbudiyning ilmiy faoliyati. Ularning pedagogika fani va maorif rivojiga qo'shgan hissasi.
5. Pedagogika fani tomonidan hal etiladigan ustuvor vazifalari.
6. Pedagogika fanining asosiy kategoriyalari va tushunchalari: tarbiya, ta'lim (o'qitish, o'qish), ma'lumot, bilim, ko'nikma, malaka, rivojlanish.
7. Pedagogikaning falsafa, sotsiologiya, psixologiya, fiziologiya, tibbiyot, tarix, madaniyatshunoslik va boshqa ijtimoiy fanlar bilan aloqasi.
8. Pedagogik fanlar tizimi (maktabgacha ta'lim pedagogikasi, boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, umumiy pedagogika, maxsus pedagogika, kasbiy pedagogika, pedagogika tarixi, ijtimoiy pedagogika, pedagogik texnologiya, pedagogik mahorat va boshqalar).
9. Pedagogik jarayonlarni tadqiq qilishning o'ziga xos xususiyatlari.
10. Pedagogika fanining ilmiy-tadqiqot metodlari: tavsifi va turlari.
11. SHaxs rivojlanishiga ta'sir etuvchi biologik va ijtimoiy omillar.
12. Bola shaxsi – tarbiya ob'ekti va sub'ekti sifatida.
13. Tarbiya maqsadi.
14. Tarbiya vazifalari, mazmuni va bosqichlari.
15. Didaktikaning asosiy tushunchalari, mazmuni, maqsadi va vazifalari.
16. Uzlaksiz ta'lim konsepsiyasi.
17. O'quv jarayonini "texnologiyalashtirish" konsepsiyasi, uning afzalliklari va salbiy jihatlari.
18. O'qitishning an'anaviy va innovatsion shakllari.
19. O'qitish va o'qishning ta'lim jarayonidagi o'zaro aloqasi.
20. Bilimlarni o'zlashtirish.
21. Ta'lim jarayonida amaliy ko'nikma va malakalarning shakllanishi.
22. Ta'lim qonuniyatlari, ularning mohiyati.
23. Ta'lim tamoyillari, ularga xos muhim xususiyatlar.
24. "Ta'lim usullari" tushunchasining mohiyati.
25. Ta'lim metodlarining turlari.
26. Ta'lim vositalari va ularning turlari.
27. Ta'limning texnikaviy vositalari: kompyuter, audio va video vositalar. Ulardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari.
28. Ta'lim, ta'baqalashirilgan ta'lim, interfaol ta'lim, rivojlaniruvchi ta'lim, innovatsion ta'lim, hamkorlik ta'limi, o'yin texnologiyalari.
29. Ta'limni tashkil etishning an'anaviy shakli. Dars turlari. Darsning tuzilishi.
30. Darsda o'quvchilar o'quv faoliyatini tashkil qilish. O'quv faoliyatining yalpi (omniaviy), guruhli va individual shakllari.

Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat

1. Pedagogik kasbning paydo bo'lishi va rivojlanish topishi. SHarq mutafakkirlari hamda G'arb pedagoglari tomonidan ilgari surilgan pedagogik kasbning ijtimoiy ahamiyatiga oid fikrlari.
2. Pedagogik mahoratni egallash yo'llari. Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali Ibn Sino va Alisher Navoiylarning o'qituvchi faoliyati, uni samarali tashkil etishga munosabatlari.
3. Yan Amos Komenskiy, Abdulla Avloniy, va Mahmudxo'ja Behbudiyning ilmiy faoliyati. Ularning pedagogika fani va maorif rivojiga qo'shgan hisssasi.
4. Pedagogika fani tomonidan hal etiladigan ustuvor vazifalari.
5. Pedagogika fanining asosiy kategoriyalari va tushunchalari: tartbiya, ta'lim (o'qitish, o'qish), ma'lumot, bilim, ko'nikma, malaka, rivojlanish.
6. Pedagogikaning falsafa, sosiologiya, psixologiya, fiziologiya, tibbiyot, tarix, madaniyatshunoslik va boshqa ijtimoiy fanlar bilan aloqasi.
7. Pedagogik fanlar tizimi (maktabgacha ta'lim pedagogikasi, boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, umumiy pedagogika, maxsus pedagogika, kasbiy pedagogika, pedagogika tarixi, ijtimoiy pedagogika, pedagogik texnologiya, pedagogik mahorat va boshqalar).
8. Pedagogik jarayonlarni tadqiq qilishning o'ziga xos xususiyatlari.
9. Pedagogika fanining ilmiy-tadqiqot metodlari: tavsifi va turlari.
10. SHaxs rivojlanishiga ta'sir etuvchi biologik va ijtimoiy omillar.
11. Bola shaxsi – tartbiya ob'ekti va sub'ekti sifatida.
12. Tartbiya maqsadi.
13. Tartbiya vazifalari, mazmuni va bosqichlari.
14. Didaktikaning asosiy tushunchalari, mazmuni, maqsadi va vazifalari.
15. Uzlaksiz ta'lim konsepsiyasi.
16. O'quv jarayonini "texnologiyalashtirish" konsepsiyasi, uning afzalliklari va salbiy jihatlari.
17. O'qitishning an'anaviy va innovatsion shakllari.
18. O'qitish va o'qishning ta'lim jarayonidagi o'zaro aloqasi.
19. Bilimlarni o'zlashtirish.
20. Ta'lim jarayonida amaliy ko'nikma va malakalarning shakllanishi.
21. Ta'lim qonuniyalari, ularning mohiyati.
22. Ta'lim tamoyillari, ularga xos muhim xususiyatlar.
23. "Ta'lim usullari" tushunchasining mohiyati.
24. Ta'lim metodlarining turlari.
25. Ta'lim vositalari va ularning turlari.
26. Ta'limning texnikaviy vositalari: kompyuter, audio va video vositalar. Ulardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari.
27. Ta'lim, tabagatlashtirilgan ta'lim, interfaol ta'lim, rivojlantiruvchi ta'lim, innovatsion ta'lim, hamkorlik ta'limi, o'yin texnologiyalari.
28. Ta'limni tashkil etishning an'anaviy shakli. Dars turlari. Darsning tuzilishi.
29. Darsda o'quvchilar o'quv faoliyatini tashkil qilish. O'quv faoliyatining yalpi (omniaviy), guruhli va individual shakllari.
30. Ta'limni tashkil etishning noan'anaviy shakllari: o'quv dialogi, munozara, didaktik (ishloq, rolli) o'yinlar, trening, debat, matbuot-konferentsiyasi, o'likir zehinlar klubi, musobaqa darslari, auktsion darslar, "mo'jizalar maydoni", "tergovni bilindonlar olib boradi", bay-barak va boshqalar.
31. Ma'ruza va seminar mashg'ulotlari, konsultatsiya (maslahat)lar, ekskursiyalar, praktikumlar, konferentsiyalar.
32. Uy vazifalarining didaktik ahamiyati, tashkil etish mazmuni.
33. O'quv ishlarini tashkil etishning darsdan tashqari shakllari: fan to'garaklari, ilmiy jamiyalar, o'quv kurslari, olimpiadalar va boshqalar.
34. Turli shakldagi o'quv ishlarining o'zaro aloqadorligi.
35. Tartbiya jarayonining mazmuni va tuzilishi.
36. O'qitishning an'anaviy va innovatsion shakllari.
37. Har tomonlama rivojlangan, mustaqil fikrli, erkin shaxsni shakllantirish – muhim ijtimoiy buyurtma va umumilliy maqsad.
38. Shaxsning ijtimoiy mulqotiga bo'lgan ehtiyoji. SHaxsning jamoda qaror topishi.
39. "Jamoa" tushunchasining mohiyati, jamoaning turlari.
40. O'quvchilar jamoasiga pedagogik rahbarlik.
41. "Tartbiya metodlari" tushunchasining mohiyati. Tartbiya metodlari.
42. Tartbiya metodlarining turlari.
43. Tartbiyaviy jarayonni tashkil etishda hikoya, munozara, suhbat va ma'ruza metodlaridan foydalanish.
44. Aqliy tartbiyaning mazmuni va vazifalari.
45. 57. Ilmiy bilim, ularni amaliyotda qo'llash ko'nikma va malakalarini shakllantirish – aqliy tartbiya asosi.
46. Fugaroalik tartbiyasining mazmun-mohiyati nimadan iborat?
47. Fugaroalik madaniyatini izohlab bering.
48. "Fugaroalik" deganda nimani tushunasiz?
49. Fugaroalik mas'uliyatini tushuntirib bering.
50. Fugaroalikning asosiy tarkibiy qismlariga nimalar kiradi?
51. Fugaroalik tartbiyasining vazifalari nimalardan iborat?
52. Fugaroalarning burchlarini tushuntirib bering.
53. "Davlat ramzlari" deganda nimani tushunasiz?
54. Fugaroalik tartbiyasini shakllantirishda milliy qadriyatlarining rolini izohlab bering.
55. Huquqiy madaniyatning ma'nosiga izoh bering.
56. "Bilim olish huquqi" deganda nimani tushunasiz?
57. Eng kadiimgi davrlardan VII asrgacha bo'lgan davrlardagi ta'limni tashkil topishi.
58. Ibtidoiy jamoa tuzumi davrida tartbiya.
59. Kuldorlik jamiyatida tartbiya. Maktab va pedagogik fikrlar.
60. Feodalizm jamiyatida tartbiya, maktab va pedagogik fikrlar.
61. VII-IX asrlarda Movarounnaxda ta'lim, tartbiya va pedagogik fikrlar.
62. Islom dini. Musulmon maktab va madrasalardagi ta'lim-tartbiya.
63. Ilk uyg'onish davri (IX-XII asrlar) ta'lim tartbiyasi.

64. Az-Zamxshariy va Axmad Yassaviylarning pedagogik qarashlari.
65. Markaziy Osiyoda XIV-XV asrda Temur va temuriylar davrida madaniyat, maktab va ta'lim-tarbiya.
66. Markaziy Osiyoda XIX asrning ikkinchi yarmida ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.
67. Axmad Donish, Farg'atlar ta'lim va tarbiya haqida
68. Jadidchilar ma'rifati haqida.
69. Ismoil Faspiralining pedagogik qarashlari.
70. Abdulla Avloniyning pedagogik qarashlari.
71. Pedagogik maxoratning nazariy asoslari hamda uning o'qituvchi faoliyatidagi ahamiyati. Pedagogik mahorat haqida tushuncha.
72. O'qituvchi faoliyatida pedagogik qobiliyat.
73. O'qituvchining kommunikativ qobiliyati.
74. O'qituvchining ta'lim jarayonidagi mahorati.
75. Pedagogik texnologiyalarni qo'llay olish mahorati.
76. O'qituvchining ijodkorligi, ijodiy holat haqida tushuncha.
77. O'qituvchining tarbiyachi sifatidagi mahorati.
78. O'qituvchi mahoratini takomillashtirish yullari va shart-sharoitlari.
79. SHaxsiy pedagogik tajribani to'plash tizimi
80. O'qituvchilar bilan olib boriladigan tarbiyaviy ishlarning mohiyati va vazifalari.
81. Tarbiyaviy ishlarni uyushtirish tamoyillari va usullari.
82. O'qituvchilar jamoasi. Jamoada o'qituvchilarni tarbiyaviy faoliyatini uyushtirish shakli va usullari.
83. O'qituvchilarni tarbiyaviy faoliyatini uyushtirishga rahbarlik qilish.
84. Yevropa maktablari ta'lim tizimi
85. Xozirgi kunda dunyo mamlakatlarida xalq ta'limini rivojlantirishning muammolari
86. Yaponiyada maktab tizimi.
87. Daniya maktablari ta'lim-tarbiya berishning o'ziga xos xususiyatlari
88. SHarq mamlakatlarida mutaxassis tayyorlash, chet elda va O'zbekiston maktablari ukitishining mazmuni va mohiyatidagi farqlar
89. Evropa mamlakatlarida maktab va maorifning tuzilishi. Evropa mamlakatlarida o'qituvchilar tayyorlash tizimi
90. Angliyada ta'lim tizimining mazmuni
91. Pedagogik texnologiya fanining vujudga kelishi va rivojlanishi
92. O'quv jarayoni va unga qayilgan zamonaviy talablar.
93. O'quv jarayonida o'qituvchi va o'quvchi faoliyatining ko'rinishlari.
94. Testning vujudga kelishi va rivojlanish tarixi. Test turlari va test tuzishga qayilgan talablar
95. Faning mazmunidan kelib chikib tuzilgan testlar klassifikatsiyasi
96. Pedagogik maqsadlarni belgilash taksonomiyasi. O'quv maqsadlari belgilashning Blum taksonomiyasi
97. Axborotlashgan ta'lim berishning afzalliklari, vositalari. Masofaviy ta'lim muammolari

98. Ilmiy tadqiqot ishi nima? Ilmiy tadqiqot ishi maqsadi va vazifalari. Ilmiy tadqiqot ishi mohiyati ahamiyati dolzarblig.
99. Adabiyotlar tahlili nima? Ilmiy adabiyotlar haqida tushuncha.
100. Axborot texnologiyalardan foydalanish. Internet ma'lumotlari ustida ishlash.
101. Maqolaga reja tuzish. Mavzu dolzarbligini asoslash.
102. Ilmiy tadqiqot ishi uchun metodikalar tanlash.
103. Ilmiy ijod nima? O'z-o'zini ilmiy tadqiqot ishiga tayyorlash.
104. Metodologiya tushunchasi. Tadqiqotlarni tashkil etish.
105. Pedagogik tadqiqot metodlari. Pedagogik tadqiqotlarning dolzarblig.
106. Pedagogik tadqiqotlarni o'rganish metodlari. Kuzatish. So'rov metodlari.
107. Nazariy taxil. Statistik metodlar.
108. Reja tuzish tamoyillari.
109. Tezis nima? Tezis turlari.
110. Konspekt turlari. Referatlash. Referat turlari, tuzilishi
111. Muammoni tadqiq qilish mantiqini tashkil chiqish.
112. Annotatsiya. Annotatsiya turlari. Maqola va uning tuzilishi.
113. Esse va unga qo'yilgan talablar.
114. Ilmiy tadqiqot nima? Tadqiqotchilik faoliyati tuzilishi.
115. Material yig'ish va tajriba o'tkazish. Ilmiy tushuncha
116. Nima? Ilmiy faoliyat. Amaliyot.
117. Bilim va ilmning farqi. Ilmiy ish rejasi tushunchasi.
118. Adabiyotlar kartotekasini tuzish. Axborotlarning yozma shakllari. Ilmiy adabiyotlarni mutolaa qilish.
119. Qobiliyat va pedagogik qobiliyat tushunchalarining mohiyati.
120. Ilmiy tadqiqot ishi nima?
121. Ilmiy tadqiqot ishinin maqsadi va vazifalari.
122. Ilmiy tadqiqot ishiga reja qanday tuziladi?
123. Ilmiy ijod nima?
124. Statistik metodlar qanday o'tkaziladi?
125. Material yig'ish va tajriba o'tkazishda nimalarga e'tibor beriladi?
126. Ilmiy tadqiqot ishinin o'kti va subektini ochib berish.
127. Reja tuzishda nazariy va amaliy jarayonlar xisobga olinishini izohlang
128. Tadqiqotchilik faoliyatida tadqiqotchi nimalarga e'tibor berishi kerak?
129. Suxbat metodi orqali tiliq natijaga erishish mumkinmi?
130. Kuzatish metodi orqali qanday jarayonlar aniqlanishi mumkin?
131. Tadqiqot ishi olib borishingizdan maqsad nima?
132. Adabiyotlar tahlili nima?
133. Muammoni ijobiy lashtirishda qanday metodlardan foydalanish mumkin?
134. Ilmiy faoliyat nima?
135. Fanda masala - muammo - gipoteza - nazariya - konseptsiya gnosologik zanjirlarni bog'itilik ta'rifini ochib berish?
136. Metodologiya - nima?
137. Ilmiy adabiyotlar haqida tushuncha berish
138. Annotatsiya. Annotatsiya turlariga izox berish
139. Qobiliyat va pedagogik qobiliyat tushunchalarining mohiyati

140. Ilmiy-tadqiqot va ilmiy-pedagogik faoliyatni farqi nimada?
141. Empirik tadqiqot metodini izoxlang
142. Innovatsion g'oya nima?
143. Tadqiqot umumiy ilmiy metodologiyasining protsessual tuzilmasi nimadand iborat?
144. Tadqiqotlar tajribasini o'rganishda qanday metodlardan foydalanadi?
145. Muammoli nuqtalarni qanday aniqlash mumkin?
146. Tadqiqot ishini natijasi necha yilda aniqlanishi mumkin?
147. Gipoteza nima?
148. Tajriba-sinov ishi necha bosqichda amalga oshiriladi?
149. Tadqiqot ishini nazariy qismini bilan amaliy qismini urtasidagi bog'liqlikni ochib bering?
150. Tadqiqot ishini vazifasi bilan yangiligi o'rtasidagi bog'liqlikni izoxlang?
151. Ilmiy tadqiqotni muvaffaqiyatli bajarish shartlari nimadand iborat?
152. Tadqiqot ishi buyicha maqola qanday yoziladi
153. Metodika bilan nazariyani farqini izoxlang?
154. Axborot texnologiyalardan foydalanishda tadqiqot ishini mazmuni xisobga olinadimi?
155. Maqola va uning tuzilishiga qanday yondoshish kerak?
156. Axborotlarning yozma shakllari qanday buladi?
157. Ilmiy-pedagogik faoliyat nima?
158. Nazariy bilish metodlariga qaysilar kiradi?
159. Adabiyotlar kartotekasini tuzish
160. Internet ma'lumotlari ustida ishlash
161. Esse va unga kuyilgan talablar
162. Ilmiy adabiyotlarni mulohaza qilishdan maqsad nimada?
163. Tadqiqot ishini olib borishda qaysi metodlardan foydalanish mumkin?
164. Pedagogik fanlarni o'rganishga aksiologik yondashuv deganda nimani tushunasiz?
165. Tizimli yondashuv nima?
166. Maqola yozishda nimalarga e'tibor beriladi?
167. Ilmiy tadqiqot nima?
168. Tadqiqot ishini yozishda adabiyotlardan qanday foydalaniladi?
169. Umum ilmiy tadqiqot metodlariga qaysilar kiradi?
170. Muavvinnlikdan konkretlikka tomon borish deganda nimani tushunasiz?
171. Kuzatish metodi qanday olib boriladi?
172. Muavvinn dolzarbligini qanday asoslanadi?
173. Nazariy taxli nima?
174. Qobiliyat va pedagogik qobiliyat tushunchalarining mohiyati
175. Qiyosiy-tarixiy metod
176. Ilmiy mantiqiy masalalar
177. Kontseptual muammo nima?
178. Kontsept turlarini izoxlang
179. Ilmiy-tadqiqot va uning mohiyati qanday ochiladi?
180. Strukturaliy-funksional metod

181. Fan va ijodning o'zaro aloqadorligini izoxlang
182. O'z-o'zini ilmiy tadqiqot ishiga tayyorlash
183. Referatlash. Referat turlari, tuzilishi nimadand iborat?
184. Ilmiy tadqiqot olib borishning mantiqiy sxemasi qanday tuziladi?
185. Prognoz va uning turlari?
186. Bilim va ilmining farqini izoxlang?
187. Xususiy ilmiy metodlar
188. Gipoteza nimaga asosan tayyorlanadi?
189. Fan ob'ektivlik, aniqdqi, haqiqiylik mezonlariga asoslanuvchi bilimlar tizimini izoxlang?
190. Tadqiqotlarni tashkil etishda nimalar amalga oshiriladi?
191. Ilmiy ish rejasini tushunchasi
192. Xozirgi davrda faning o'rni va ahamiyati
193. Tabiiy-ilmiy va ijtimoiy fanlardagi metodologik muammolar
194. Fanda ilmiylik mezonlarining tarixiyligi
195. Kontseptual yondoshuv nima?
196. Pedagogik tadqiqot metodlariga qaysilar kiradi
197. Ilmiy bilish nima?
198. Zamonaaviy ilmiy ijodiyot metodologiyasi nima?
199. Ilmiy faoliyat natijalarini talqin qilish
200. Pedagogik tadqiqotlarning dolzarbligini ochib bering?

Talabgorlarning yozma ishlarni baholash mezonlari

13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar turini ixtisosligi bo'yicha sinovlar yozma ish shaklida o'tkaziladi.

Talabgorlar uchun taqdim etiladigan yozma ish variantlari 4 ta savoldan iborat bo'lib, har bir savolga berilgan javoblar "0" balddan "25" balgacha baholanadi. Yozma ish sinovida talabgorlar uchun har bir savolga berilgan ballar yig'indisi asosida, jami 100,0 ball to'plash imkoniyati beriladi.

Yozshma ish variantidagi har bir savolga taqdim etilgan javoblar quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

1. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan, javoblarda muvinn yaxlitlikka erishilgan, umumiy xulosalar chiqarilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 22-25 ball.
2. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 18-21 ball.
3. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati

to'liq ochib berilmagan, ayrim noaniqliklarga yo'l qo'yilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 14-17 ball.

4. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyoti, fundagi yangiliklar va ilmiy ma'balar bilan bog'lanmagan, mazmun-mohiyati ochib berilmagan, ilmiy noaniqliklarga hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilgan bo'lsa – 7-13 ball.

5. Savolning mazmun-mohiyati ochib berilmagan, fikrlar noaniq, keltirilgan ma'lumotlarda hatoliklar mavjud bo'lsa, hamda imlo va stilistik xatoliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa – 0-6 ball.

Tavsiya etilgan asosiy adabiyotlar ro'yxati:

1. Ta'lim to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. Kadrlar tayyorlash Milliy Dasturi. – Toshkent, 1997.
3. Mirziyoyev Sh. M. Ilm-fan yutuqlari – taraqqiyotning muhim omili // Xalq so'zi, 2016.
4. Mirziyoyev Sh. M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
5. Mirziyoyev Sh. M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birga quramiz. – T.: O'zbekiston, 2017.
6. Mirziyoyev Sh. M. Qonun ustuvorligi – inson manfaatlarini ta'minlashning muhim omilidir // Xalq so'zi, 2017.
7. Mirziyoyev Sh. M. Millatlararo do'stlik va hamjihatlik – xalqimiz tinchligi va farovonligining muhim omilidir // Ma'rifat, 2017.
8. Turg'unov S.T., Ahmadjonova N. M. Osobemosti upravleniya doskol'nami obrazovatel'nami uchredeniya. // Voprosy gumanitar'nyx nauk, Moskva. – 2012. – № 2. 80-82-b.
9. Turg'unov S.T. Zamonaviy maktab rahbarlarining funksional vazifalari. – Namangan: NVPQTMOL, 2004. – 34 b.
10. Turg'unov S.T. Umumiy o'rta ta'lim muassasalari direktorlari boshqaruv faoliyatining nazariy asoslari: Ped.f.d. ...diss. – Toshkent, 2007. – 363 b.
11. Turg'unov S.T. Umumiy o'rta ta'lim muassasalari direktorlari boshqaruv faoliyatining nazariy asoslari: Monografiya. – Toshkent: Fan, 2006. – 196 b.
12. Turg'unov S.T. Umumiy o'rta ta'lim muassasalari ilmiy salohiyatini rivojlantirishda maktabni boshqarish funksiyalari // Respublika ilmiy-amaliy konferentsiyasi materiallari to'plami. – Toshkent, 2006. – 26-28-b.
13. Turg'unov S.T. Zamonaviy maktab direktorining boshqaruv faoliyatida tizimli yondashuv // Xalq ta'limi jurnali. – 2006. – № 4. – 11-14-b.
14. To'xtaboev A.T. Ma'muriy menajment. – Toshkent: Molitva, 2003. – 171 b.
15. M.Abdullaeva, Asqarova O'. M. Xayitboev, Ta'lim tarixi-T. Muharrit, 2014.
16. Mavlonova R., To'raeva O., Xolliqberdieva K. Pedagogika. – T.: O'qituvchi, 2001.
17. Asqarova O'. M., Hayitboev M., Nishonov S. – T.: Talqin, 2008.
18. Pedagogika. // M.To'xtaboevning umumiy tahriri ostida. – T.: O'zbekiston Faylasuluri Milliy jamiyati, 2010.
19. Ishmukhammadov R.J. va boshqalar. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar. T.: Istedod jang'armasi -2010 y.
20. Ochilov M. Oliy maktab pedagogikasi. T.: "Oqituvchi" 2007 y.
21. Ziyomuxamedov B. Pedagogika. – T.: Turon-Iqbol, 2006.
22. Xoshimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi. – T.: 2005 y.
23. Sultonova G.A. Pedagogik maxorat O'quv qo'llanma. TDP.U. T. 2005 y.
24. Ibragimov X.I., Abdullayeva Sh.A. Pedagogika nazariyasi. – T.: "Fan va texnologiyalar" nashriyoti, 2008.

25. Ismoilova Z. Pedagogikadan amaliy mashg'ulotlar. – T.: Fan, 2001.
26. Ochilov M. Muallim qalb me'mori. – T.: O'qituvchi, 2001.
27. Egamberdieva N.M. Ijtimoiy pedagogika. – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2009.
28. Mutalipova M.J. Xalq pedagogikasi – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston milliy kutubxonasi nashriyoti, 2011.
29. Volkov G.N., Baubekova G.D. Etnopedagogika. – T., 2000
30. Yusupova P. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. – T.: O'qituvchi, 1993.
31. Shodmonova Sh. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – T.: TDPU, 2004.
32. Mavlonova R., Rahmonqulova N., Normurodova B. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – T.: Tib-kitob, 2010.
33. Ishmuhamedov R., Abdugodirov A., Pardayev A. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar/ – T.: Fan va texnologiya, 2010.
34. Xasanboyev J va boshqalar. Pedagogika. O'quv qo'llanma. T. Fan-2006 y.
35. Pedagogika nazariyasi va tarixi. M.X. To'xtaxodiyevning umumiy taxriri ostida. "Iqtisod-moliya", 2009 y.
36. Madiyarova S.A. Pedagogik texnologiya va pedagogik maxorat. -T.: "Iqtisod-moliya" 2009 y.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Zimnyaya I.A. Pedagogicheskaya psixologiya. Uchebnik dlya vuzov/ Izd. vtoroe, dop., ispr. i pererab. M.: Izdatelskaya korporatsiya «Logos», 2000.
2. Knyazeva I.N. Pedagogicheskaya deyatel'nost' i tvorchestvo uchitel'ya: Uchebn. posobie. Omsk, 2000.
3. Leontev A.A. Pedagogicheskoe obucheniye. M.: Znaniye. 1979.
4. Markova A.K. Psixologiya truda uchitel'ya. M., 1993.
5. Mitina L.M. Uchitel kak lichnost' i professional (psixologicheskie problemy). M.: «delo», 1994.
6. Rean A.A. Psixologiya pedagogicheskoy deyatel'nosti. Jievsk. 1994.
7. Il'fakova T.N. Professionalnyy rost uchitel'ya: Formirovaniye mexanizmov sub'ektivnogo kontrolya. Rostov n/D, 1994.
8. Aseev V. G. Motivatsiya povedeniya i formirovaniye lichnosti. M., 1976.
9. Vasiliev I. A., Magomed-Eminov M. Sh. Motivatsiya i kontrol za deystviyem. M., 1991.
10. G'oziev E.G'. Psixologiya. O'ZMU. 2004
11. Kon I.S. Rebenok i obshchestvo. M., 1998.
12. Krasilov A.A., Manicaya S.A. Praktikum po obshchey, yeksperimental'noy i prikladnoy psixologii.-Spb.: Piter, 2005.-550 s.

13. Leontev A. N. Deyatel'nost. Soznanie. Lichnost. M.: Izd-vo polit. literatury, 2005. 304 s.
14. Leontev A.N. Problema razvitiya psixiki. M., 1981.
15. Maslou A. Motivatsiya i lichnost. M., 1998.
16. Summatova R.I. Karimova V.M., Tadjiyeva R.N. Mustaqil fikrlash. Toshkent, 2000.
17. Xrestomatiya po obshchey psixologii. Psixologiya pamyati? Pod. red. Ya.B. Gippenreyter, V. Ya. Romanova. M.: Izd-vo Mosk. un-ta, 2001.
18. Usmanova Ye.Z. O'quvchilarning mustaqil tafakkuri qanday shakllantiris'th mumkin? - «Pedagogika va yosh psixologiyas» ilmiy-omniabop seriya, 2000, №1.

Internet saytlari:

1. www.ziyounet.uz.
2. www.yedu.uz.
3. www.google.uz.
4. www.turklib.uz.
5. www.mirknig.ru.

Izoh: Dasturda keltirilgan fanlar, ular mazmuni, savollarning tayanch-doktorantura ixtisosligiga mosligi hamda baholash mezonlarining aniq va to'g'ri belgilanganligi uchun shaxsan kafedra mudirlari mas'uldir!